

0. PERTSONA ARRETAREN ARDATZ GISA

Aditzera eman den moduan, minbizia duten pertsonen inguruan artikulatzen da Euskadiko Onkologia Plana. Pertsona horiek lehen mailako arreta eta ospitale-arreta jasotzen dute, susmo diagnostikotik, osasun-arazoaren tratamendura, jarraipenera eta kontrolera.¹²⁻¹⁵

Onkologia Plan honen azken helburua da minbizia duten pertsonen biziraupena gehitzea. Adierazi den moduan, minbizia diagnostikatu eta 5 urtetara biziraupenaren datuek nabarmen egin dute hobera azken urteotan. Hori dela eta, Onkologia Planak bi helburu nagusi finkatu ditu helburua orokor gisa.

1. HELBURUA.- Minbiziarekiko biziraupenean etengabeko hobekuntzari eustea, eta 2000-2012 aldian hautemandako egungo joerari jarraipena ematea.²

2. HELBURUA.- Osasun-sistemak onkologia-arretaren humanizaziorako duen jarreran etengabeko hobekuntzari eustea.

Euskadiko osasun-sisteman pazientea da arretagunea, eta ikuspegi biopsikosoziaketik hurbiltzen da pertsonarengana. Horretarako, paziente horien arretan parte hartzen duten profesionalak:

1. Onkologia-pazientearen bizipenak/esperientziak ezagutzen dituzte.
2. Pazientearen premiei erantzun integrala ematen diete —asistentzia-mailen arteko eta diziplina anitzeko jardunaren eta koordinazioaren bidez— eta asistentziaren jarraitutasuna eta erreferentzialitatea ziurtatzen dute, pazienteari arreta ematen dion zerbitzu bakoitzean.
3. Harreman- eta komunikazio-trebetasunetan prestatuta daude, pazienteei errefortzu positiboak eskaintzeko eta haiekin erabaki partekatuak hartzeko, betiere ahalik eta ezagutzarik handienak abiapuntu izanik. Pazienteari modu errealistan, ulergarrian eta enpatiaz helarazi behar zaizkio ezagutza horiek, konfiantzan oinarritutako transferentzia egoki baten bitartez (profesionala/pazientea harremana).
4. Minbizia duten pertsonen premia psikoemozionalak baloratzen dituzte eta ahalik eta modurik egokienean eta bizi-kalitaterik handienarekin aurre egiten laguntzen diete.

Agertoki horretan aurrera egiten jarraitzeko, bi **jardun-ildo** garatuko dira:

- A. Osakidetzako profesionali zuzendutako prestakuntza-plana hedatzea, 4 alderdi horiek jorratuko dituena.
- B. Minbizia izan eta bizirik dauden pertsonen zuzendutako paziente aktiboaren programa hedatzea.

2.1. HELBURUA.- Profesionalen zuzendutako prestakuntza-plana hedatzea. Prestakuntza-plan horrek honako jardun-ildo hauek hartuko ditu barnean:

1. ildo.- Onkologia-pazientearen bizipenak ezagutzea, onkologia-pazienteak artatu behar dituzten Osakidetzako profesionalak ezagutza eta trebetasun egokiak izan ditzaten “pazientearen esperientzia eta iguripenak” detektatzeko eta aintzat hartzeko. Hortaz, identifikatu beharko dituzte:

- Pazienteak gaixotasunaren prozesuan pasa beharreko faseak.
- Pazienteak unean-unean dituen premiak, zer jakin nahi duen eta zer ez duen jakin nahi.
- Pertsona batzuek profesionali galdetzeko izan ditzaketan zailtasunak.

2. ildo.- Onkologia hurbiltzea minbizia duten pazienteekin berariaz lan egiten ez duten profesionali, betiere kontuan izanik minbiziak egokitzapen-prozesu bat eskatzen duela eta ez duela zertan pertsona geldiarazi. Onkologia eta haren kontzeptuak (aringarria vs sendagarria, sisteman kodetzea...) normalizatu behar dira minbizia berariaz artatzen ez duten profesionalen artean.

3. ildo.- Diziplina arteko eta maila arteko koordinazioa bideratzea onkologia-pazienteen arretan. Euskadiko Onkologia Planak planteatzen duen asistentzia-ereduaren ildotik, onkologia-pazientearen asistentzian behar-beharrezkoa da pazienteak artatzen duten profesional guztien arteko elkarlana. Horretarako, prestakuntza-planaren testuinguruan, aztertu eta hedatuko dira Euskadiko Onkologia Planak sistemaren barruan dituen koordinazio-mekanismoak: lehentasuna duten zirkuituak, lotura-taldeak, kasuen kudeatzaileak eta jarraipen partekatuak.

4. ildo.- Onkologia-pazienteekin harremanetan izateko trebetasunak lantzea, onkologia-pazienteekin lan egiten duten profesionalak izan beharreko gaitasun espezifikoak identifikatuta:

- Onkologia-pazientearen balorazio psikoemozionala egitea.
- Profesionalei laguntza ematea errefortzu positiboak nola eman jakin dezaten. Helburua da pazienteek itxaropenari eustea, baina iguripen faltsurik sortu gabe. Horretarako, konfiantzan oinarritutako transferentzia positiboa erraztuko da profesionalaren eta pazientearen arteko harremanetan.
- Pazientearekin ituntzea aurre egiteko modua, kasuan kasuko ikerketaren bitartez.
- Pazienteari galdetzen laguntzea, pazientearen posizioan jarrita.
- Pazientearen galderei eman beharreko erantzunetan beldurra/erantzukizuna gainditzea eta profesionalaren beraren emozioak maneiatzea.

2.2. HELBURUA.- Minbizia izan eta bizirik dauden pazienteak ahalduntzea. Minbizia izan eta bizirik dauden pertsonen zuzendutako paziente aktiboaren programa hedatzea, prozesu onkologiko bat gainditu duten pertsonen eta haien zaintzaileei laguntzeko helburuarekin. Osasun Eskolak⁶ autozainketako heziketari buruzko programa bat garatu du. Programa horren bidez eskuratuko diren ezagutzei eta trebetasunei esker, pertsonak gai izango dira haien osasuna kudeatzeko, eta, hartara, emaitza hobekak lortuko dituzte suspertze-prozesuan.

Programak zenbait trebetasunetan ahalduntzen ditu minbizia izan eta bizirik dauden pertsonak, hala nola autozainketan, elikaduran, jarduera fisikoan eta, batez ere, aurre-egitean. Hortaz, alderdi emozionalak eta sozialak jorratuko dira, eta horiek berdinen arteko prestakuntzaren testuinguruan aztertuko dira.